PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODEGNA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 40 lir, finančni in pravni 60 lir, osmrtnice 70 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU na ime: «Založništvo Primorski dnevnik»: Trst 11-5374. — Tekoči račun za Jugoslavijo na ime: «Primorski dnevnik» - uprava: Ljubljana 6-90601-19

Leto IV - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din | TRST sobota, 13. marca 1948 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 845

Trije Aireyevi dogovori

Zmotno bi bilo, če bi tri dogovore, ki so bili te dni sklenjeni med generalom Aireyem in italijansko vlado, vzeli in analizirali vsakega posebej. V snici so ti dogovi le moment v vsem ogromnem mednarodnem manevru, ki so ga spetli okrog Trsta, da ohranijo naše mesto v rokah Anglo-američanov.

Ne glede na nejasno in pomanjkljivo besedilo uradnega poročila o omenjenih dogovorih, kar je premnogim dalo povod, da so okrog njega spletli fantazije o nekakšni dobi blagostanja, ki naj bi se začela v Trstu danes ali jutri, se s formalnega stališča zdi, da so ti trije dogovori izvedba onih določb mirovne pogodbe, ki določajo, da mora Italija dobavljati Tržaškemu ozemlju denarna sredstva in tuje valute za vso dobo, ko bo Tržaško ozemlje obdržalo kot zakonito plačilno sredstvo italijansko liro. Toda če upoštevamo — vsaj v kolikor zatrjujejo v komentarjih, in ne dvomimo, da je to tudi res — da je namen dogovorov ohraniti tesno gospodarsko povezanost med Tržaškim ozemljem in Italijo in postaviti vedno ostrejši gospodarski zid med Tržaškim ozemljem in Jugoslavijo ter drugimi zalednimi državami, je jasno, da se ti dogovori, če so jih z ene strani podpisali v smislu določb mirovne pogodbe, kažejo z druge strani kot ena do sedaj že številnih in nesramnih kršitev te določbe, ki jih je izvedla vojaška uprava v našo škodo.

Posebno če beremo desničarski tisk, nam postanejo zelo jasni propagandistični vidiki teh treh dogovorov. Slavospevi omenjenim dogovorom in številni gradovi, ki jih je na njih zgradil neposredno ali posredno demokristjanski tisk, kažejo že sami na sebi, kakšno vlogo imajo ti dogovori za propagando Lege nazionale. Ne smemo tudi pozabiti dejstva, da bi morali ti dogovori — in to vedno s propagandističnega vidika — omogočiti oviranje zaključka pogajanj z Jugoslavijo in z drugimi zalednimi državami, kakor tudi dejstva, da bi si hotela vojaška vlada pridobiti sloves, da brezpogojno spoštuje mirovno pogodbo.

Toda poglejmo, ali dajejo ti dogovori kak pozitiven doprinos k rešitvi naših težkih gospodarskih vprašanj. S tem da se s temi dogovori potrjuje tesna gospodarska povezanost Tržaškega ozemlja z Italijo, se hoče obdržati Trst nasproti Italiji v istem položaju, v katerem je bil do 15. septembra, kajti do takrat in še pozneje je italijanska vlada dobavljala vojaški upravi tako denarna sredstva (italijanske lire) kakor vso tisto inozemsko valuto, ki jih je po mnenju okupatorjev naše ozemlje potrebovalo.

Nedvomno je, da je bil tak položaj za nas vzrok revščine, ker se je med drugim na nekem ozemlju takoj čutil vpliv krize, ki neovirano pustoši italijansko gospodarstvo zaradi hlapčevske politike, ki jo De Gasperijeva demokristjanska vlada vodi glede Amerike. V bistvu ne prinašajo omenjeni trije dogovori ničesar novega. Izgubili smo le priložnost preprečiti, da bi v bližnji bodočnosti onemogočili razširitev naše ozemlje poslabšanje italijanskega gospodarskega položaja, ki se predvideva zaradi vedno večjega zasužnjevanja tega gospodarstva ameriški gospodarski politiki.

Na podlagi teh dogovorov bo Trst še nadalje ostal italijansko tržišče. Toda vprašamo se, ali je to kaka prednost? Trst ima vse druge potrebe nego to, da ostane samo italijansko tržno izhodišče. Trst potrebuje to, kar mu vojaška uprava noče dati in ki mu jasno tudi omenjeni trije dogovori ne nudijo. Trst potrebuje naročil, potrebuje dela, da omogoči življenje svojim delavcem in vsem tistim slojem, ki delajo v zvezi z našo veliko industrijo.

Toda, da se to doseže, sta potrebni dve stvari, ki nam ju ti dogovori in drugi, ki bi jih sklenili v istem duhu, prav gotovo ne bodo nudili. V prvi vrsti je potrebno, da najde vojaška uprava izhodišče za našo proizvodnjo ne v Italiji, ki ne more nič absorbirati, ker je prenasičena z ameriškim blagom in ima zelo majhno kupno moč, pač pa na evropskem Vzhodu. Potrebno je, da vojaška vlada omogoči izmenjavo z zaledjem, kakor je to predvideno v mirovni pogodbi, in da jih ne ovira, kakor sedaj dela. Potrebno je dalje, da se naš industrijski kompleks, ki je imovina IRI-ja, v smislu mirovne pogodbe iztrga iz rok rimskemu in demokristjanskemu vodstvu IRI-ja. Ne zahtevamo mnogo: zahtevamo, da se naša imovina upravlja v smislu naših interesov in ne v interesu prevratne De Gasperijeve vlade, ki se poslužuje IRI-ja, da omogoči ameriškemu imperializmu neovirano obvladovanje italijanskega gospodarstva.

Dokler se ne bosta na eden ali drugi način uresničili ti dve točki, bo Trstu odprta ena sama možnost: možnost propadanja.

Ne dvomimo, da bo vojaška uprava napravila vse, kakor do sedaj, da vsega tega ne izvede, in tako obsodi Trst na bolj ali manj naglo propast, z namenom, da si ustvari vse politične, gospodarske in psihološke pogoje, da ostane v Trstu za nedoločen čas. Vse drugo je kvečjemu pesek v oči, ki prav gotovo ne more zajamčiti dela tržaškim delavcem in srednjim slojem.

Nič novega torej pod soncem, razen nove propagande, da zopet ogreje raztresene vrste Lege nazionale, in nova spletka, ki naj «pretipa obisti» tržaškemu ljudstvu.

S. U.

USPEŠNA PROTIOFENZIVA DEMOKRATIČNE ARMADE

Čez 180 ujetih monarhofašističnih vojakov - Upor treh vladnih bataljonov - Porazno poročilo ameriške misije

ATENE, 12. — Grška demokratična vojska je v uspešni protiofenzivi v severno-zapadnem Epiru zajela do sedaj 180 monarhofašističnih vojakov in napravila velik plen. Sedaj prihajajo novi ujetniki. Ta zmaga znači, da so propadli fašistični poizkusi, da bi vdrli na albansko ozemlje in tam zajeli nekaj albanskih vojakov, ki bi jih potem prikazali kot «partizane», ki se borijo v grški demokratični vojski. To naj bi potem služilo ZDA kot pretveza za pošiljanje ameriških čet v Grčijo.

Ta zmaga pomeni tudi začetek propada pomladanske ofenzive in je že porazno vplivala na monarhofašistične čete. V Janjini so trije bataljoni odklonili borbo proti partizanom.

Listi poročajo, da so partizani včeraj napadli vas Tropea na Peleponezu. Po petnajstih urah borbe je monarhofašistična posadka bila prisiljena na umik. Tudi v severnem Epiru in v zapadni Makedoniji je prišlo do spopadov med partizani in vladno vojsko.

Sedanjo monarhofašistično vlado najbolje označuje newjorški list «New York Herald Tribune», ki pod naslovom «Grška demokracija» objavlja članek, v katerem poudarja, da so v Grčiji sodili zelo malo kolaboracionistov iz dobe grške okupacije.

Poročilo komisije Združenih narodov za vojne zločince iz marca 1947, to je dve leti po izgonu zavojevalcev, piše list, kaže, da so bile samo štiri osebe obtožene v Grčiji kolaboracionizma in samo dve od teh sta bili obsojeni. Morala tega je: «vodilni razred noče soditi svojih pristašev».

* * *

Ob prvi obletnici Trumanovega proglasa kongresu za pomoč Grčiji je ameriška misija objavila poročilo, v katerem pravi med drugim, da grška vladna vojska ni kljub nekaterim uspešnim ofenzivam izvedla potrebnih ofenzivnih operacij in je s tem omogočila partizanom, da so se številčno utrdili in da so v večini primerov prevzeli inciativo v svoje roke.

Tako ni bila sposobna vojska, ki šteje 120.000 mož, z napadalnim duhom nastopiti «proti nekaj tisočem banditov». Podobne ugotovitve so podali tudi grški častniki.

Radio «Svobodne Grčije» javlja, da so edinice demokratične vojske, ki operirajo v Tesaliji, osvobodile nadaljnjih pet vasi. Prebivalstvo jih je sprejelo z velikim navdušenjem. Pri tej priliki je vstopilo 117 mladincev in mladink v partizanske vrste, prebivalstvo pa je nudilo partizanom velike količine živeža. Zaradi stalnega delovanja edinic demokratične vojske so monarhofašisti zbešali v Volos, iz katerega okolice se je pridružilo partizanom nadaljnjih pet sto oseb.

Partizanske edinice, ki se vojskujejo v Rumeliji, so zasedle kraje Paulo in Nulak in so odbile sovražni protinapad. Monarhisti so imeli pri tem spopadu 17 mrtvih, med njimi 3 znane teroriste. Drugi oddelki so izvršili razna sabotažna dejanja, med temi na železniški progi pri Suflisu, kjer je že osem dni ukinjen ves promet. Istotako so partizanske edinice s svojimi napadi ukinile ves promet na cesti Drama Neanti, blizu Didimotichona pa so raztrelili važen most. Istotako so razstrelili tri mostove v vzhodni Makedoniji in Trakiji, artilerija demokratične vojske pa je obstreljevala vojašnice v mestu Mokraturis in železniško postajo Mursei v srednji Makedoniji.

Voditelj ameriške vojaške misije gen. Van Fleet je danes izjavil, da je izročil grški monarhofašistični vojski 35.000 pušk najnovejšega angleškega tipa.

Kakor je znano, je grška vlada s posebnim zakonom prepovedala vsako stavko. Toda zaradi protesta ameriških sindikatov in grškega javnega mnenja je ostal ta zakon neizveden, tako da se je čutil podpredsednik vlade Tsaldaris prisiljenega obljubiti, da bo zakon preklical.

Pridržani dve ladji

KOPER 12. marca 1948 — *Uprava narodne zaščite poroča:*

Sinoči, 11.III. ob 23.30 uri, je eden naših službenih čolnov ustavil 2 milji od Pirana motorno ribiško ladjo «Aida» iz Rimini-ja z 20 q rib na krovu.

12.III. ob 0.20 uri pa je bila ustavljena, 1 miljo od Pirana, motorna ribiška ladja «Intrepido», isto tako iz Rimini-ja s 15 q rib na krovu.

Ugotovljeno je, da so bile ribe ulovljene v naših teritorialnih vodah.

Obe ladji sta do nadaljnjega pridržani.

IMPERIALISTIČNI GENERALI
radi vrtijo globus

POVELJNIK BRITANSKE IMPERIALNE VOJSKE MARSAL *MONTGOMERY* IN POVELJNIK FRANCOSKE VOJSKE GENERAL *REVERS*. VLADI OBEH GENERALOV STA SKLENILI Z DRŽAVAMI BENELUXA (BELGIJE, NIZOZEMSKE IN LUXEMBURGA) TAKO IMENOVANI «ZAPADNI BLOK»; GLOBUS V ROKAH GENERALOV PA PRICA, DA SE NJIHOVE AMBICIJE NE OMEJUJEJO ZGOLJ NA ZAPAD

BRUSELJ, 12. — Ob sklepu bruseljske konference je njen predsednik in belgijski delegat Van Langenhowe podal zastopnikom tiska poročilo, ki navaja, da so delegati Anglije, Francije in Beneluxa napravili osnutek pogodbe, ki bo predložen v odobritev posameznim vladam. Ta pogodba vsebuje med drugim določila o gospodarskih, socialnih, kulturnih odnosih in določila o medsebojni pomoči držav podpisnic. Langenhowe je še dodal, da bodo pooblaščenci držav podpisali navedeno pogodbo že prihodnji teden v Bruslju in da zavisi od posameznih vlad, če in kdaj bodo razglasile vsebino pogodbe.

Ameriški krogi so mnenja, da bodo pristopile ZDA šele tedaj k zvezi zapadnih držav, če bi v Italiji zmagala ljudska demokratična fronta. V nasprotnem primeru bodo ostale ZDA ob strani, dasi bodo ustanovljeno zvezo odobravale, k njej pa bo pristopila reakcionarna Italija.

Enotni sindikati in Marshallov plan

Medtem ko nekatere sindikalne organizacije ali njihove frakcije, vpisane v Svetovno sindikalno federacijo — z razbijaškimi namerami, po nasvetih onih sil v svetu, ki bi rade razbile ta močen organizem, ki je vzrasel v obrambo interesov delovnih množic vsega sveta in v obrambo miru, — razpravljajo v Londonu o Marshallovem planu, Enotni sindikati Tržaškega ozemlja smatrajo za potrebno, da se razpravljanje o tem vprašanju končno zaključi.

Enotni sindikati Tržaškega ozemlja smatrajo predvsem, da odvisi rešitev težav ekonomskega in drugih izvorov, katere se pojavljajo v večini držav v tej težki povojni dobi, le od direktno za to zainteresiranih narodov. Pomoč iz tujine lahko pomeni le sredstvo za pospešitev obnove in premostenje možnih kritičnih situacij, ne more pa pomeniti edini in najvažnejši predpogoj. Na drugi strani pa je potrebno podčrtati, da mora biti pomoč iz tujine dejansko podeljena brez posebnih zakulisnih namenov, t. j. brez namere, da bi se s tem hotelo kontrolirati gospodarstvo posamezne države, ali jo celo spremeniti v vojno oporišče. Pomoč ne sme biti sredstvo za gospodarsko in politično zasužnjevanje, ker v nasprotnem primeru pomeni izgubo neodvisnosti narodov, v korist majhne skupine oseb, ki smatrajo, da si lahko ohranijo svoje pozicije samo s tem, da prodajo svojo državo za tako imenovano pomoč.

Enotni sindikati Tržaškega ozemlja smatrajo, da Marshallov plan vsebuje vse zgoraj omenjene negativne lastnosti in niti ene pozitivne. To je mogoče že sedaj spoznati v gospodarskem in političnem zasužnjevanju, ki dobiva zelo močan izraz z likvidacijo naše industrije. Zatrjevanje nekaterih lokalnih političnih grup, med katerimi so socialisti in republikanci, da rešitev Evrope in s tem Trsta, odvisi od sprejema Marshallovega plana, so lažna. Vsi čudežni pridevki Marshallovemu planu, so sad bodisi ameriške propagande, bodisi propagande ameriških agentov v svetu, ki končajo, kakor se je jasno pokazalo v poslednjih dneh, s sklenitvijo pravcatih vojnih zvez, v katerih države izgube še zadnji ostanek svoje neodvisnosti. Marshallov plan pomeni oborožitev z istimi sredstvi, opremo vojske, celo isto taktiko, itd. Sprejem in uporaba Marshallovega plana v Trstu bi torej pomenila prostovoljno vključitev v imperialistični vojni sistem, bi pomenila, da se iz našega mesta ustvari kolonialno vojno oporišče.

Iz teh vzrokov Enotni sindikati Tržaškega ozemlja smatrajo, da se morajo delovne množice zanašati le na svoje moči, in ne na cel niz različnih «pomoči», ki jih v želji po dobičku, nudijo imperialisti, le na zmogljivost našega industrijskega in finančnega aparata, le na usmeritev našega gospodarstva k državam zaledja in na zveze z vsemi onimi državami, ki nameravajo poglobiti gospodarske in trgovinske odnose z nami. To je edini porok, ki lahko zagotovi našemu ozemlju življenje brez smrtnega objema z imperializmom.

ZVEZA ENOTNIH SINDIKATOV TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Spomenica maršala Sokolovskega

Ukinitev domokratičnega tiska, zaplemba protifašističnih knjig zaradi odklanjanja Marshallovega plana - Prepoved Zveze nemške svobodne mladine

BERLIN, 12. — Zavezniški nadzorstveni svet je razpravljal o sovjetski spomenici, ki jo je predložil maršal Sokolovski glede na pismo, ki sta ga poslala predsednika nemške združene socialistične in komunistične stranke nadzorstvenemu svetu.

V tem pismu sta imenovani stranki protestirali proti postopanju zavezniških oblasti v zapadnih zasedbenih conah, kjer so prepovedale nemškim političnim voditeljem vstop v navedene cone in kjer so ukinile ves demokratični tisk ter zaplenile protifašistične knjige, vse to samo zaradi tega, ker sta imenovani delavski stranki odklonili frankfurtske sklepe in Marshallov načrt.

Maršal Sokolovski je izjavil, da je protest nemških strank opravičen. Tako so ameriške in angleške zasedbene oblasti prepovedale delovanje združene socialistične stranke v Porenju in na Westfalskem, čeprav je zaprosilo nad 130 tisoč ljudi za ustanovitev te stranke. Istočasno pa zavezniške oblasti dopuščajo, da uživajo vojni zločinci popolno svobodo in zavzemajo najvažnejša gospodarska mesta. Delavsko ljudstvo zapadne Nemčije, tako je Sokolovski nadaljeval, je še vedno suženj veleposestnikov ter živi pod jarmom nemških monopolistov in inozemskih magnatov. Iz tega razloga je umljiva borba nemških delavcev, ki se borijo za osvoboditev delavskega razreda. Maršal Sokolovski je svojim zapadnim tovarišem v nadzorstvenem svetu še pripomnil, da dokazujejo tudi njihove sedanje izjave, da nameravajo nadaljevati z zatiranjem demokratičnega gibanja v zapadnih zasedbenih conah.

Nato je razpravljal nadzorstveni svet o prošnji Zveze nemške svobodne mladine, da bi smela na nacionalni podlagi organizirati svoje delovanje. Tudi to prošnjo so delegati zapadnih velesil zavrnili, medtem ko jo je maršal Sokolovski priporočal s tem, da se bo nemška mladina v tej organizaciji vzgajala v demokratičnem duhu in ne kakor v mladinskih organizacijah, ki obstajajo v zapadnih conah in katere preveva še vedno nemški militaristični in nacistični duh.

Sforza v Londonu

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 12. — Mons. Cippico bo sicer kmalu zamenjal udobne ženske salone z ječami v Regina Coeli, toda zdi se, da se vatikanski finančni krogi zaradi težkih odkritij o njihovih zvezah z velikimi italijanskimi in inozemskimi bančnimi zavodi ne pustijo prav nič motiti. Vatikansko državno tajništvo, ki je žrtvovalo javnemu mnenju dve «žrtvi» in sicer mons. Cippica in mons. Guidettija, kljub temu noče obnehati s svojimi kupčijami, ki jih podpira s svojim zadržanjem sama italijanska vlada.

Vatikan kupuje hiše

Tako je zvedela javnost šele danes, da se je dne 8. t. m., konaj nekaj ur za tem, ko je tisk prinesel poročilo o aretaciji mons. Cippica, ustanovila stavbinska družba, ki ima v načrtu nakup številnih hiš na račun Vatikana. Nova ustanova je podružnica rimske družbe z nepremičninami, ki je v rokah družbe «di Gesù» in ki ima za predsednika kneza Pacellija, papeževega nečaka.

Od mons. Cippica in mons. Guidettija ogoljufani industrijec Rossini je vlekli danes ovadbo zaradi goljufije proti obema vatikanskima gospodarsko-finančnima predstavnikoma.

Na konferenco 16 držav v Parizu je odpotovala italijanska delegacija, ki jo vodi zunanji minister Sforza. Pred svojim odhodom se je zglasil Sforza še pri De Gasperiju. Pri tej priliki so politični krogi opazili, da gre zasužnjenost italijanskih vodilnih krogov ZDA tako daleč, da De Gasperiju in njegovim sodelavcem niti ni na tem, da bi to vsaj na zunaj prikrili. Tako je Da Gasperi nekaj preje pred obiskom zunanjega ministra Sforze sprejel ameriškega poslanika Dunna. Rimski diplomatski krogi izjavljajo, da je nepotreben vsek nadaljnji komentar tega dogodka, ki dokazuje popolno odvisnost italijanske politike od ameriških monopolistov.

E. MILIČ

Stavka 20.000 rudarjev v okrožju Calaisa

PARIZ, 12. — Stavkovno gibanje, ki je pričelo včeraj v okrožju Calaisa, se je razširilo danes tudi na severne premogovne bazene. Po poročilih stavka tamkaj okoli 20 tisoč rudarjev, ki zahtevajo povišanje mezd in izpustitev iz zaporov njihovih sindikalnih zastopnikov, ki so jih oblasti aretirale ob priliki zadnje stavke v novembru 1947.

Stoletnica '48 leta v SZ

MOSKVA, 12. — *Ob stoletnici revolucije leta 1848 je akademija znanosti ZSSR, sklenila, da bo objavila vrsto znanstvenih del posvečenih dogodkom leta 1848.*

Zgodovinski zavod je dokončal veliko kolektivno delo, ki prikazuje v pravi luči revolucionarne dogodke leta 1848 in 1849 v raznih evropskih državah.

Drugi zvezek bo posvečen zgodovini slovanskih držav v tej dobi in izdal ga bo zavod za slavistiko. Obravnavani bodo sledeči dogodki: Podkarpatska Rusija in revolucija leta 1848, «Revolucionarno gibanje v Vojvodini leta 1848», «Palacky češkoslovaški politik in njegova vloga v revoluciji leta 1848 v Moldaviji in Valahiji, in drugi.

Pisatelj Shaw o Masaryku

Špekulanti z mrliči skušajo prikazati mrtvega Masaryka takega, kakršen ni nikoli bil

PRAGA, 12. — Češkoslovaški tisk obširno piše o zaupnici, ki jo je ljudska skupščina soglasno izrekla novi vladi. List «Rude pravo» poudarja izjavo glavnega tajnika komunistične stranke Slanskega, ki je izjavil, da ni nobena vlada v zgodovini republike uživala tolike simpatije vsega ljudstva.

Sindikalni list «Prace» piše, da ne bo mogel nihče zastaviti poti češkoslovaškemu ljudstvu, ki gre socializmu naproti, mladinski list «Mlada fronta» pa poudarja, da nova Gottwaldova vlada nima opozicije v skupščini.

Socialistično glasilo (bivša narodno socialistična stranka) «Svobodne slovo» ponavlja vdanostne izjave novi vladi, glasilo katoliške ljudske stranke «Lidova demokracie» pa piše, da nova vlada ustvarja nov gospodarski red in poudarja, da je treba napraviti konec z dvoumno preteklostjo.

George Bernard Shaw je včeraj izjavil:

«S smrtjo Jana Masaryka je britansko ljudstvo izgubilo najboljšega prijatelja v Evropi. Mi bomo morali nositi velik del odgovornosti za to izgubo, ki je tragičen rezultat našega odvračanja njegovega modrega gleda.»

«Daily Worker» je včeraj navedel dva primera, ko je Masaryk «odbil» svoje zapadne «prijatelje». Prvi je bil leta 1938, ko je bil v Londonu kot poslanik CSR že 14 let. «Zapadni prijatelji», ki so pričakovali, da bo Masaryk «razumel» monakovsko izdajstvo, so ostali presenečeni nad njegovo odločilno odkritostjo, s katero je obsodil njihove spletke proti njegovi domovini in je podal ostavko na svoj položaj. Drugi primer je bil pretekli mesec, ko je Masaryk «odločno odbil vse nasvete zapadnih reakcionarjev in odkrito stopil v novo vlado demokratične Češkoslovaške.»

Isti list posveča danes uvodnik Masaryku in piše: «Ko je bivši ameriški poslanik v Veliki Britaniji John Winant napravil v novembru samomor, so govorili, da je bil človek odločnih načel in da je trpel na izčrpanju. Ni bilo nobenega poizkusa špekulacije z njegovo smrtjo v politične namene. Samomor Jana Masaryka, ki je bil tudi bivši poslanik v Londonu, pa je britanski tisk na najbolj sramoten način izkoriščal v politične namene. Ti špekulanti z mrliči skušajo prikazati mrtvega Masaryka takega, kakršen ni nikoli bil v svojem življenju. Masaryk je bil vedno demokrat in se je do zadnjega boril proti možem Monakovega, ko so ti leta 1938 izdali njegovo domovino. Niti beseda ni prišla iz njegovih ust, ki bi jo britanski tisk lahko navedel v podporo svojih nesramnih špekulacij».

Za umik okupacijskih čet iz Avstrije

Samo kapitalisti so dobili pomoč - Razpustitev združenja političnih preganjancev

DUNAJ, 21. — Na velikem zborovanju v dunajskem predmestju Stadlau je predstavnik avstrijske komunistične stranke Ernst Fischer izjavil, da je iz zadržanja zapadnih držav in iz izjave, ki jo je zunanji minister Gruber podal parlamentarni skupini, jasno razvidno, da Amerika, Anglija in Avstrija celo sama ne želijo sklenitve mirovne pogodbe.

«Mi komunisti, je izjavil Fischer, pozivamo predvsem delavski razred, naj se pripravi na borbo za osvoboditev Avstrije, za sklenitev mirovne pogodbe in za umaknitev vseh okupacijskih čet».

Včeraj so bila na Dunaju štiri velika ljudska zborovanja. Glavni tajnik avstrijske komunistične stranke Firnberger je glede «pomoči», ki jo je Avstrija dobila, izjavil, da so avstrijski kapitalisti v resnici dobili pomoč, toda ljudstvo ni imelo od tega nobene koristi. Realna vrednost mezd se je lansko leto znižala za 27%.

Na plenumu Delavske zbornice v Vorarlbergu je socialistični svetnik Dim izjavil, da delavci ne morejo več preživljati svojih družin in da je potrebno zahtevati znižanje cen.

Tudi v Avstriji nastopa vlada proti političnim preganjancem. Tako je notranje ministrstvo razpustilo njihovo udruženje, policija pa je zapečatila njihove društvene prostore. Zaredi tega je več sto bivših internirancev protestiralo proti temu, predsednik združenja političnih preganjancev pa je v svojem govoru poudaril, da je vlada pred nekoliko leti prav tako pričela razpuščati demokratične organizacije in pričela ustanavljati koncentracijska taborišča. Toda avstrijski politični preganjanci se ne bodo dali ustrahovati in se bodo borili proti fašizmu in proti rasni mržnji za zmago prave avstrijske demokracije.

Seja namestnikov

LONDON, 12. — Na konferenci namestnikov zunanjih ministrov je bilo danes opaziti napredovanje Sovjetski, ameriški in angleški delegat so sprejeli predlog francoskega predstavnika, ki priporoča, naj bi konferenca proučevala sporedno sovjetski in francoski predlog glede razdelitve nemške imovine v Avstriji.

Tako so se namestniki zunanjih ministrov zedinili v treh točkah in sicer glede vprašanja sovjetskih zahtev po avstrijski petrolejski industriji o dobi, tekom katere naj bi Sovjetska zveza izkoriščala petrolejske vrelce in o množini petrolejske proizvodnje, ki bi morala biti namenjena Sovjetski zvezi.

O prvem vprašanju sta ameriški in angleški delegat pristala na 53%, ki jih naj prejme Sovjetska zveza. Glede trajanja dobe za pravico črpanja petrolejskih ležišč so vsi trije zapadni delegati predlagali rok 25 let. V vprašanju množine petroleja, ki naj pripade Sovjetski zvezi, pa je Koktonov zahteval 450 tisoč ton, med ko sta angleški in francoski delegat pristala na 300, ameriški pa na 420 tisoč ton petroleja.

Tudi posledica Marshallovega plana

LONDON, 12. — Londonska vlada se je očividno morala ukloniti ameriškemu gospodarskemu pritisku, ker je nenadoma odpravila uvozno carino na ameriške filme. Kakor je znano je angleška vlada preteklo poletje, da se izogne izdatkom za nakup ameriških deviz, določila 65% uvozno carino na ameriške filme. Z ukinitvijo te carine je angleška vlada odprla svoj trg ameriški kinematografski industriji, ki bo, kakor francoska, začela zaradi ameriške konkurence kmalu propadati.

Marshallov govor

WASHINGTON, 12. — Ameriški zunanji minister Marshall je govoril včeraj pred zveznim svetom cerkva. O svojem načrtu za obnovo Evrope je izjavil, «da temelji na ideji miru». Istočasno pa je pohvalil «energične napore držav zapadne Evrope, ki skušajo ustanoviti politično zvezo».

Ženeva brez časopisja

BERN, 12. — Včeraj je v Ženevi začelo stavkati okoli 700 tiskarjev, ker so delodajalci odklonili povišanje mezd. Danes ni v Ženevi izšel noben list.

Obkoljene Čangkajškove čete

Povečanje ameriških svetovalcev na 20.000 - Košček kruha za 100 dolarjev

NANKING, 12. — Hongkonški list «Musian Pao» poroča, da je Čangkajšek zaskrbljen zaradi sledečih treh problemov: Kako naj bi umaknil svoje edinice, ki so obkoljene v severovzhodnih pokrajinah; kako bi preprečil narodno osvobodilni vojski prehod reke Jang-Tse; kako bi ugodil ameriškim zahtevam v zameno za ameriško «pomoč», in da bi hkrati preprečil ogorčenje in odpor ljudskih množic. Kakor je znano imajo namen ZDA povečati število svojih svetovalcev na Kitajskem na preko 20.000 oseb, da bi tako uvedle popolno nadzorstvo nad vojaškim, gospodarskim in političnim delovanjem kuomintangove vlade. Listi poročajo, da določa ameriški načrt za pomoč Kitajski razen dobavljanja tankov in letal tudi izročitev vojnih ladij. Od 271 vojnih ladij, ki se imajo izročiti Kitajski, jih je ta do sedaj dobila že 200.

Čangkajškova politika je privedla kitajsko gospodarstvo na rob propada. Kupna moč kitajskega denarja je silno padla. Leta 1937 sta se n. pr. z 10 kitajskimi dolarji lahki kupili 2 kravi, leta 1938 z istim denarjem ena krava in 1 tele, leta 1939 samo 1 krava, leta 1940 samo eno tele, leta 1941 se je mogel kupiti s 100 dolarji en prašič, leta 1942 pa samo ena gnjat. Leta 1946 si za 100 dolarjev lahko kupil samo eno jajce, v januarju 1947 pa samo dvajseti del majhne zemlje, pretekli mesec pa si za isti znesek dobil samo košček kruha.

FESTIVAL ITALIJANSKE KULTURE V ROVINJU

Ker smo zvedeli, da bo Istrskoreška italijanska zveza organizirala 18. t. m. v Rovinju splošen kulturni festival reških in istrskih Italijanov, se nam je zdelo potrebno govoriti s tov. Andrejem Casasso pri izvršilnem odboru italijanske zveze.

«Kakšen naj bi bil značaj tega festivala?»

Festival ima namen podati celoten okvir kulturnega življenja Italijanov, ki živijo v FLRJ. Osvetlil bo izsledke, dosežene na kulturnem področju od osvoboditve do danes. Hkrati bo pokazal položaj Italijanov v gospodarskem in političnem življenju države, pa naj gre tu za udeležbo v organih ljudske oblasti odnosno za prispevek pri uresničenju prvega petletnega plana.

V Jugoslaviji more vsak narod in vsaka narodna manjšina svobodno razvijati svojo narodno kulturo. To ne more biti zadržek za bratsko sožitje ljudstva različnih narodnosti, nasprotno lahko trdimo, da je to važen činitelj bratstva in vzajemnosti, kajti le narodi, ki se čutijo narodno svobodne in bratsko povezane, lahko z vsemi svojimi možnostmi pripomorejo k uresničenju skupnega blagostanja.

Vsaka pridobitev Italijanov v Jugoslaviji na področju narodnostnega razvoja je hkrati pridobitev in doprinos k celotnemu državnemu sestavu. In prav zaradi tega ni ostala svoboda Italijanov vezana na ustavne člene, marveč jo je zvezna in federalna vlada širokogrudno gmotno in moralno podprla, in tako tudi krajevne organizacije ljudskih oblasti.

«Ali bi nam lahko podali nekaj podrobnosti o manifestaciji v Rovinju?»

V rovinjskem festivalu bodo sodelovali italijanska dramska družina stalnega reškega gledališča, orkester iz najboljših italijanskih godbenikov, nekaj priznanih solistov, folklorne skupine istrskih Italijanov v tradicionalnih nošah in najboljši zbori italijanskih kulturnih krožkov. Poleg tega bo vključena v proslavo ena najpostrejših folklornih skupin iz Jugoslavije in upajmo, tudi dve folklorni skupini — italijanska in slovenska — Tržaškega ozemlja. Organizirana bo nadalje obsežna fotografska in dokumentarična razstava, ki bo prikazala prispevek italijanske manjšine pri osvoboditvi in izgraditvi ljudske države. Končno bo organizirana razstava slik krajevnih likovnih umetnikov in italijanske knjige.

«So li že v teku pripravljalna dela za tako obsežno proslavo?»

Tovariši iz Rovinja so obljubili vso svojo podporo za izvedbo proslave, ki bo zadobila največjo pestrost. Velika obnovitvena dela dveh glavnih gledališč in razstavnih dvoran so v teku. Brigade mladih prostovoljcev bodo v tekmovalnem času dokončale ureditev mestne cestne mreže, ki je bila v poslednjem času popolnoma obnovljena. Na otoku nasproti pristanišča urejujejo oskrbovališča, kjer bodo nastanjeni tovariši, ki se bodo udeležili proslave, in ostali gostje.

«Kakšno zanimanje vzbuja kulturni festival med Italijani in Slovenci?»

Med kulturnim pregledom bodo priredili izlete iz vseh glavnih istrskih krajev. Tudi iz glavnih jugoslovanskih mest bo dotok številnih turistov, kar bo vsekakor omogočilo boljše spoznavanje naše narodne kulture in obenem prispevalo k poglobitvi odnosov med jugoslovanskimi narodi in našo narodnostno manjšino. Velikega pomena bo festival tudi glede na kulturne odnose naših narodov in naše manjšine.

Za zaključek naj še povem, da je razglas o kulturnem festivalu v Rovinju vzbudil veliko zanimanje v vsej Jugoslaviji in še zlasti v Zagrebu in v Beogradu.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Konference OF

Zahtevamo svoje predstavnike v upravne organe

Včeraj so bile na sedežih rajonov OF sestanki posameznih sektorskih grup OF, katerih se je udeležila velika večina vpisanih.

Vse poslovanje okupacijskih oblasti na našem ozemlju je dokazalo, ob protiljudskih ukrepih in ukazih, ki so privedli tržaško prebivalstvo v obupne gospodarske razmere, medtem ko obstaja možnost za procvit našega ozemlja s tolikanj zavirano povezavo z zaledjem, z nasiljem policije, z odrekanjem nacionalnih svoboščin tukajšnjim Slovanom itd., da merodajni funkcionarji okupacijskih oblasti niso le nesposobni, temveč da delajo po naprej pripravljenih načrtih. Kakšni načrti so ti, dobro vemo in jih bomo z istočasnim razkrinkavanjem izdajniške grupe okrog «Demokracije» z utrjevanjem naše enotnosti preprečili. Sedanjemu stanju je treba napraviti konec, za kar prebivalstvo odločno zahteva svoje predstavnike v oblastne organe. Sedanja uprava, ali bodoča, v kateri ne bi bili zastopani predstavniki najmočnejše organizacije na našem ozemlju SIAU, v katerem ne bi bili predstavniki vseh narodnostnih skupin našega ozemlja namreč, ne bo nikoli delovala za interese večine prebivalstva.

Svoje zahteve so zborovalci izrazili v resolucijah naslovljenih okupacijskim oblastem. Posebno izčrpno resolucijo so poslali zborovalci I. sektorja III. rajona.

Pojasnilo

Glede na članke, priobčene v našem listu o g. Sčuka Francetu, didaktičnem ravnatelju v Nabrežini, izjavljamo, da smo ga zaradi napačnih informacij, ki smo jih o njem prejeli, po krivem dolžili, posebno pa še v članku «Kadar je hlapčevstvo v krvi» v naši številki 734 z dne 31.10.1947, v katerem se trdi, da je bil v Nemčiji taboriščni poveljnik, da je bil hitlerjanec, zaupnik Nemcev, da je gonil naše ljudi na delo, da je kradel za svojo družino hrano in jo nosil svoji družini in da je zaradi tega umrlo mnogo naših ljudi.

Zahvaljujemo se mu, da je na podlagi tega našega pojasnila odstopil od sodnijskega postopanja proti nam.

Uredništvo «Primorskega dnevnika»

Občni zbor Novinarske zbornice

V ponedeljek ob 18 se bo vršil na sedežu Delavske zbornice v ul. Duca D'Aosta 12 že napovedani občni zbor novinarske zbornice s sledečim dnevnim redom:

1.) Poročilo predsednika in tajnika.

2.) Poročilo blagajnika.

3.) Izvolitev odbora, ki bo v smislu pravil izvedel volitve novega upravnega sveta.

Tržaški Lloyd in mornarji

Družbe morajo upoštevati, da je njihovo premoženje zraslo iz znoja in požrtvovalnosti mornarjev. Vzpostaviti je treba stare pomorske zveze

Kriza brezposelnih mornarjev je vsak dan večja. Bliža se vrhuncu. Mornarji so že siti samih obljub. Samo od bornih podpor mornarji ne morejo preživljati sebe in svojih družin. Oni hočejo dela, ki so jim ga tržaške plovne družbe dolžne priskrbeti, saj so jim ravno mornarji pripomogli s svojim trudom in požrtvovalnostjo do moči in bogastva — parnikov, palač in ladjedelnic.

Kaj delajo uprave Lloyda, «Italije», «Tripcovich» in dr. ? Tekajo od Trsta do Rima in po ministrstvih mešetarijo, kujejo načrte za «bodočo» revizijo. Razne skupine pa tekmujejo med seboj, katera izmed njih bo deležna državne subvencije pred drugo. Tiha in ostra borba je med njimi. Mornarji pa čakajo in čakajo na ladje.

«Toscana» je odšla na svojo prvo pot v Afriko iz Trsta, toda v Trst se ni več vrnila. Ni več v Trstu «Saturnije», «Biancamana» in «Vulkanije». Tržaške ladje vozijo iz italijanskih luk v Ameriko in na vzhod, ampak v Trstu jih ni videti več. Tržaški Lloyd ima 12 parnikov, ki opravljajo pomorsko službo med Italijo, Ameriko in Indijo. Toda Lloyd je po vojni vzpostavil iz Trsta le eno redno progo do Indije. Benetke so v polnem zagonu svoje stare pomorske aktivnosti in osvajajo postojanko za postojanko, ki so nekdaj bile v rokah mogočnega Lloyda.

V tržaških ladjedelnicah niso po vojni spustili v morje niti ene nove ladje večje nosilnosti, čeprav je splošno znano, da razpolagajo tržaške ladjedelnice z najmodernejšimi napravami za gradnje največjih prekooceanskih parnikov.

Tržaške paroplovne družbe ne skrbijo za obnovo in vzpostavitev stalnih pomorskih zvez. Zlasti se v tem odlikuje tržaški Lloyd. Družbe imajo v Trstu samo svoje sedeže, uprave in uradništvo, ki ničesar ali malo delajo. Konkurenti Benetke in Genova pa delajo s polno paro, obnavljajo stare zveze in ustvarjajo nove na škodo Trsta.

Tujci se ne morejo zadosti načuditi mrtvilu v tržaški luki. Komaj 1/6 nekdanjega prometa zapušča žalosten vtis na gledalca. Glavna odgovornost za tako stanje pada predvsem na upravo tržaškega Lloyda, ki je glavna in največja paroplovna družba Trsta. In kaj dela uprava? Peča se z nacionalno — šovinističnimi manifestacijami in izdajanjem tovrstnih proglasov in letakov. Stevilo brezposelnih mornarjev pa raste vsak dan.

Ti mornarji, ki so toliko žrtvovali za prospeh in dvig družbinega bogastva, imajo danes pravico zahtevati od uprave polaganje računov o delu, ker ona je tisti organ, ki si prisvaja pravico zastopati koristi mornarjev in skrbeti za njihovo zaposlitev.

Zaskrbljenje in strah sta začela podirati tudi v Lloydovo palačo. Odgovorni se zavedajo, da ne bodo mogli dolgo po tej poti? Uradništvo Lloyda in ostalih tržaških družb naj se pridruži mornarjem v borbi za priznanje službenih pravic in sistematizacije. Skupno naj stopijo v borbo za rešitev tržaških pomorskih podjetij. To je njihova dolžnost in edina možna rešitev.

Iz uradov morajo izginiti tudi vsi podporniki Volpijev in Cianov, ki so skozi 25 let bogateli od znoja tržaških mornarjev. To je pot, po kateri morajo kreniti mornarji, da popravijo današnje obupno stanje. Treba je rešiti ta življenjski problem, od katerega zavisi življenje mornarjev. V nedeljo dne 14. t. m. ob 10 uri dop. bodo kinu «Massimo» mornarji pretresali vsa ta pereča vprašanja, ki so v zvezi s krizo v tržaški trgovinski mornarici.

Gospodinje in draginja

Prav za prav se je do danes posvečala zelo majhna pozornost vprašanju gospodinj, ki so bile kot kategorija vedno zapostavljene. In vendar nosi prav gospodinja največjo odgovornost v družini, kar v današnjih časih ni preveč lahko zaradi težkega gospodarsko-političnega položaja, saj mora vendar dnevno skrbeti, kaj bo kuhala in kako bo lahko izhajala z moževo plačo. Zaradi tako imenovane proste prodaje, kjer kupujejo danes vse žene življenjske potrebščine, ker so racionirana živila nezadostna, je seveda moževa plača za nakup vsega potrebnega mnogo premajhna. Cene se namreč razlikujejo skoraj v vsaki posamezni trgovini in zavisijo več ali manj od volje gospodarja trgovine in gospodinja mora krožiti po mestu, da najde trgovino, v kateri je blago vsaj za nekaj lir cenejše.

Večkrat slišimo zato opazke raznih gospodinj, ki se sprašujejo, zakaj ni kontrole nad cenami, zakaj morajo biti družine žrtve cen, ki dnevno rastejo in se spreminjajo. Na ta način je seveda gospodinji težko gospodinjiti, v primeru pa, da je mož brezposeln, celo popolnoma nemogoče.

Problem elektrike, plina, vode je vedno za gospodinjo velika skrb, razen tega se prav pogosto dogaja, da zmanjka električni tok ali voda in morajo gospodinje po vodo na oddaljene vodovode. Ker se je cena elektriki in plinu zelo povišala, je seveda za gospodinjo vsak mesec problem, kako bo račune plačala. Prav posebno pa ji otežkoča plačevanje elektrike, vode in plina način ACEGAT-a, ki pobira denar vsaka dva meseca. Skrb gospodinje je zato, da prihrani tedensko od revne moževe plače določeno vsoto, s katero plača potem te račune.

Potem so pa še razni davki in najemnina, ki zopet otežkočajo gospodinji njen posel. Če pa še nekdo v družini zboli, pomeni za gospodinjo pravo katastrofo, ko mora že iz tako majhne plače preskrbeti bolniku potrebna zdravila in boljšo hrano.

Prav tako mora skrbeti, da so vsi v družini oblečeni in obuti, kar danes pri astronomskih cenah čevljev in oblek ni prav lahka stvar. Koliko mora žena štediti in žrtvovati, če hoče danes kupiti sebi, otrokom ali možu par čevljev ali novo obleko, to ve samo ona. In vendar najde skoraj vsaka gospodinja rešilno pot iz vsake zagate.

Ni čuda, če gospodinja pri tako napornem delu zboli. Zopet nove težave za gospodinjo samo, ker do danes še nihče ni mislil na to, da bi zavaroval tudi to kategorijo delavk, kot si po svojem delu zaslužijo. V primeru, da mož dela, ima žena pravico do zdravniškega pregleda in zdravil pri bolniški blagajni. Kakšni so ti pregledi in koliko bolniška blagajna skrbi za bolnike, smo menda že vsi poizkusili. Toda koliko je danes žen, katerih može so brezposelni in te žene nimajo pravice do podpore pri bolniški blagajni. Ni potrebno še posebej poudariti, da povzroča takšno stanje širjenje raznih bolezni, ki jih potem nezdrave matere prenašajo na svoje otroke.

Delo gospodinje se danes še podcenjuje. Zato pa bi bila dolžnost vseh žen, ki morajo na svoji koži občutiti vso težo gospodinjskih skrbi, da se združeno borijo za priznanje svojih pravic in da končno svet upošteva tudi njihovo delo. Današnji težek gospodarski položaj, ki teži še prav posebno gospodinje, je posledica kolonialne politike angloameriških okupatorjev. Vse žene se morajo zato boriti v enotni fronti, da preprečijo nakane imperialistov in zagotovijo našemu ozemlju mir in gospodarsko neodvisnost.

Brez sodelovanja SIAU

ne more noben organ predstavljati interesov večine tukajšnjega prebivalstva

Po izjavi izvršilnega odbora SIAU, da doslej SIAU ni bila povabljena na nobene razgovore s predstavniki anglo-ameriške vojne uprave, zaradi česar bi pomenilo zavajanje javnega mnenja z netočnimi informacijami, kakor tudi formiranje kakršnega koli upravnega organa, četudi posvetovalnega, brez sodelovanja vseh političnih struj ter brez zastopstva predstavnikov vseh nacionalnih skupin, protiljudski manever, je prebivalstvo takoj na različne načine ponovno izrazilo svojo voljo, da dobi svoje predstavnike v upravnih organih.

Najbolj odločno so to svojo voljo izpričali pri Sv. Jakobu, kjer so na cesti postavili mizo, kamor so potem prihajali podpisovat resolucijo, v kateri so odločno izjavili, da brez SIAU ne more noben organ predstavljati interesov večine tukajšnjega prebivalstva. Dva dni so se tako vrstile stotine in tisoči Sentjakobčanov do včeraj zvečer, ko je kajpak policiji padlo v glavo, da je tako podpisovanje prepovedano in so mizico zaplenili.

To pa seveda ni zadržalo prebivalstva, ki je podpisovalo dalje, namesto na mizici na zidovih. Podpisovanje še vedno traja.

Iniciativa Sentjakobčanov je dokaz, kako prebivalstvo živo občuti potrebo, da končno izvojuje pristop v upravne organe, s čemer bo mogoče odpraviti vsaj največje krivice, katere pripravljajo podrepniki in agenti imperializma delovnemu ljudstvu.

Z vztrajno borbo bo tudi to izvojevano!

REŠIMO JI ŽIVLJENJE

Okrajni odbor SIAU Občine otvarja nabiralno akcijo z vsoto 5000 lir v prid tovarišice BRUNE UNASIĆ s Konkonelz. Tovarišica je bila za časa NOB ena najaktivnejših sodelavk. Pri izvrševanju te naloge je zbolela na pljučih. Po raznih poskusih so zdravniki ugotovili, da ji edino še streptomicin ohrani življenje.

Okrajni odbor SIAU je prepričan, da bo tržaško prebivalstvo razumelo pomen te akcije in po svojih močeh prispevalo.

POSPESIMO PRIPRAVE za „PARTIZANSKI TEDEN" od 4. IV. - 11. IV. 1948

ZBIRAJMO DOKUMENTARNI MATERIAL IZ NARODNO - OSVOBODILNE BORBE IN GA ODDAJMO PRISTOJNIM ODBOROM ZVEZE PRIMORSKIH PARTIZANOV. MATERIAL BO PO PREFOTOGRAFIRANJU VRNJEN LASTNIKOM.

Razprava proti Bravinovi

Obtoženka in priče priznali, da so po preiskavi jugoslovanske oblasti aretirale Steffetovo bando

Začela se je dolgo razbobnana in napovedana razprava proti Frančiški Bravinovi por. Mestrovito in Teodorju Coku, o katerih je jezuitsko in šovinistično časopisje že na široko pisalo z vsemi bombastičnimi primesmi, da bi ponovno pljuvalo na onih 40 dni, ko je v Trstu bila ljudska oblast.

Po enourni zamudi je predsednik okrožnega sodišča dr. Nachich prebral obtožnico, ki očita Bravinovi odvzem osebne svobode, Coku isto tako, odvzem osebne svobode in pohotna dejanja. Zadnji del obtožnice so sedaj naprtili Coku po Cecchelinovem procesu, ko so vsi govorili, o nekakem mučenju, kateremu so bili izpostavljeni v zaporih pri Jezuitih. Meditem ko se je pred enim letom razprava proti Coku vršila skoraj cel mesec in so časopisi prinašali njegovo sliko, se nihče ni spomnil, da bi se oglasil. Predsednik je dalje prebral seznam oseb, katerim je bila odvzeta osebna svoboda. Imena teh smo že slišali na Cecchelinovi razpravi, posebno pa so znana že zaradi tega, ker so bili znani kot fašisti že iz Mussolinijeve dobe in kot kolaboracionisti pod nemško okupacijo.

Takoj po čitanju obtožnice je spregovoril dr. Tončič in poudaril, da to sodišče ni upravičeno, da bi sodilo Coka, člana jugoslovanske armade. Pri tem se je odvetnik skliceval na določila italijanskega vojaškega kazenskega zakonika. Dalje je zagovornik poudaril, da je branil in da brani Coka le kot pravega partizana, ker s tem brani partizansko gibanje in svoj narod pred onimi, ki ga skušajo s kriminalnimi primesmi blatiti. Odvetnik je še predložil sodišču Cokovo pismo, v katerem obtoženi poudarja, da je služboval vedno pri ljonjerskem bataljonu narodne zaščite, da je bil v vili Segrè samo nekajkrat iz službenih razlogov in da je samo enega aretiral in sicer Adrijana Zarottija, zaradi katerega se je že zagovarjal. Odvetnik je poudaril, da je popolnoma prepričan o Cokovi nedolžnosti, ker sicer, če bi bil zagrešil pohotna dejanja, ki jih naštega dotožnica, bi ga nikdar ne branil.

V odgovor je tožilec dr. Rosano omenil, da je zaenkrat proti predlogu odvetnika, dokler ni ugotovljeno, ali je Cok pripadal Steffè-Colovi iregularni bandi, katero so aretirale same jugoslovanske oblasti.

Najzanimivejši del razprave se je začel popoldne, ko je sodišče zaslišalo obtoženko Mastrovito. Ne preveč zgovorno je opisala, kako je prišla v službo v vili Segrè. Tam je že zvedela o nasprotju med Nerinom Gobbo in Steffètom, zaradi tega, ker je ta slabo ravnal z jetniki v zaporih v Jezuitih. Nekega večera je šla v zapore in se je res o tem prepričala. Takoj naslednjega dne je o tem govorila z Nerinom. Po tem, kar je ona povedala njemu, sta prišla v vilo dva gospoda Jugoslovana in sta zapisala vse to, kar je videla v ječi. Nekaj dni potem obisku je bila vsa banda aretirana. O drugih stvareh, katere so pravile že nekatere priče na Cecchelinovi razpravi, češ da je ona tista plavolaska, ki je mučila, je obtoženka vse zanikala in omenila, da je bila še neka druga ženska, plavolaska nizke postave v jetnišnici. O Coku sploh ni vedela ničesar povedati, ker o njem v vili Segrè ni slišela govoriti in ker ga nikdar ni videla ne v vili Segrè niti ne drugod, razen od kar je med razpravo na porotnem sodišču lanskega leta videla njegovo sliko v časopisu.

Prva obtožilna priča je bil Cobaldi Edvard, ki je bil tedaj maja 1945 zaprt zaradi tega, ker je bil član policijskega inšpektorata iz ul. S. Michele in član Mazzucatove bande. Ta je obtoževal Bravinovo, da je sodelovala pri mučenju, ker mu je zopet znani inšpektor De Giorgi enostavno pomolil pod nos fotografijo in dejal, da je Bravinova ona plavolaska, ki je mučila v zaporu.

Priča je tedaj inšpektorju na zasliševanju izjavil samo to, da je pač ta ona plavolaska, ki je bila tudi v zaporu. Inšpektor De Giorgi je pograbil takoj to kost in iz aktov je razvidno, kakor da bi tudi Bravinova pričo mučila. Na razpravi je priča to odločno zanikal in potrdil, da je Bravinovo samo enkrat videl in sicer oni večer, kot je sama omenila, drugače pa nikdar. Meditem ko so si drugi prisotni Steffetove bande privoščili počenjati razne reči z jetniki, je ona samo gledala. Priča je še priznal, da so se jetniki pritožili zaradi delovanja Steffetove bande. Bazzarra, načelnik jetniških paznikov, je te pritožbe sporočil jugoslovanskim vojaškim oblastem in takoj čez nekaj dni so jugoslovanske vojaške oblasti Steffetovo bando aretirale. Priča je še omenil, da je le oni večer Steffetova banda take uganjala. Razprava se nadaljuje danes zjutraj.

Kultura

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI
RAZSTAVE - FILMI - KRITIKE - DROBTINE

Bilten Vseslovanskega komiteja

Pred kratkim je izšla v Beogradu prva številka «Informativnega biltena» Vseslovanskega komiteja.

Na prvem mestu je v njem članek o V. I. Leninu-ustvaritelju KP in sovjetske države. Drugi članki prinašajo rezultate z novinarske konference slovanskih dežel, o utrjevanju demokracije v Bolgariji, o ekonomskem razvoju Poljske, o uspehih prvega leta češkoslovaške dveletke itd. V rubriki «Iz slovanskih dežel» so objavljeni med drugim članki o proslavi 70-letnice ruskega akademika N. S. Deržavina, o obletnici prvega povojnega slovanskega kongresa v Jugoslaviji, o slovanskih komitejih ljudskih republik Jugoslavije, o kulturnem stiku Jugoslavije z ZSSR. Nadalje imamo tu še resolucije slovanskega komiteja za Češkoslovaško in onega za Poljsko. Objavljeno je tudi poročilo Vseslovanskega komiteja s priporočili, ki so jih novinarji slovanskih dežel sprejeli na svojem posvetovanju v Zagrebu.

Glasilo Ljudske prosvete v Sloveniji

Obzornik 1948 št. 2. *Ta list, ki je glasilo Ljudske prosvete za Slovenijo, je stopil letos v svoje tretje leto. Ker je namenjen predvsem prosvetnim društvom po deželi, je tudi njegova vsebina prilagodena temu namenu.*

Februarska številka je izšla na 48 straneh in ima precej ilustracij ter peroris pred kratkim umrlega slikarja Nikolaja Pirnata, ki se ga dr. Stane Mikuž spominja v posebnem članku. Na prvem mestu pa je članek Janeza Hribarja o «ljudski prosveti na vasi». Zanimiv je članek «Naš odnos do knjige» iz predavanja, ki ga je imel Miško Kranjec na prvem knjižničarskem tečaju ter kritika Prežihovega Voranca o «Kralju na Betajnovi v Dobrijah». Ne manjka tudi več originalnih pesmi in prevodov iz ruščine. Poleg še nekaj drugih poučnih in informativnih člankov imajo v tej številki precej prostora poročila okrajnih LPS iz vse Slovenije. Seveda ne manjka tudi šahovski kotiček.

Na splošno se ta številka dobro predstavi in bo prosvetnim društvom z znatno pomoč pri njihovem delu. Revijo izdaja Ljudska prosveta v Ljubljani, Miklošičeva 7-I.

Toscanini bo prišel v Italijo

Znani italijanski dirigent in komponist Arturo Toscanini, ki je živel precej časa kot emigrant v Zedinjenih državah, bo prišel prihodnji mesec na obisk v Italijo. Ob tej priliki bodo organizirali v milanskem gledališču «Scala» velik koncert, ki ga bo dirigiral Toscanini in bo posvečen skladatelju Arrigu Boita.

Bolnik napadel bolnika s škarjami iz zasede

Na drugem medicinskem oddelku glavne bolnice se je že nekaj časa zdravil 36-letni Seciach Arhangel, ki stanuje v ul. Giulia 26. Zadnje čase je že veliko okreval, da je lahko zapuščal posteljo. Tudi včeraj okrog 15 je vstal in šel iz bolniške sobe v stranišče. Na povratku pa ga je čakal za vrati njegov sobolnik, 22-letni Rajko Albin iz ul. Torreta 1.

Rajko je Sociacha, ko je šel mimo, nenadoma napadel in mu zadal s škarjami več ran. Seciach se je moral zateči na obvezovališče po prvo pomoč. Zdravniki so ugotovili, da mu je Rajko zadal s škarjami rano pod pazduho, na levo ramo in še po drugih delih telesa. Obenem je Seciach pri padcu dobil veliko bunko na glavi. Tako bo zaradi tega napada njegovo bivanje v bolnici podaljšano za nadaljnjih 10 dni, če ne bodo nastopile komplikacije.

Seciach je izjavil, da mu ni znan vzrok, zakaj ga je Rajko napadel, ker med njima ni bilo sporov. To pa se zdi le težko verjetno.

S četrtega nadstropja je skocila in se ubila

Prejšnjo noč okrog 3 so čuli nekateri stanovalci hiše v ul. Castaldi 4, kako se je razbilo neko okno in kmalu potem težak padec na cesto. Kmalu je prišla na mesto tudi policija in našla sredi ceste truplo ženske, ki je ležalo tam srekrvi in z razbito lobanjo.

Ugotovili so, da je nesrečnica 65-letna Kamper Ana, vdova De Grandi, ki se je vrgla iz svojega stanovanja v IV. nadstropju na cesto ter takoj umrla. Truplo so okrog 4 odpeljali z avtoambulanto v mrtvašnico glavne bolnice

Ni točno ugotovljeno, kateri so bili vzroki, ki so privedli staro ženo do tega koraka. Sosedje menijo, da jo je morda prevzela smrt moža, ki je pred kratkim umrl zaradi srčne napake. Drugi zopet trdijo, da je bila kriva temu bolezen na očeh, ker je De Grandijeva stalno zgubljala na vidu. Baje je žena pustila v sobi pismo, v katerem je navedla vzroke za samomor.

Slepec trčil v avto

Prejšnji dan okrog 17.20 je šel po ulici Molin a vento 53-letni Libero Musitelli. Na vogalu ul. Casaldi mu je prišel naproti nek avto. Ker pa je Musitelli na obe očesi slep, avta ni videl in je šel naravnost proti njemu, tako da ga je vozilo podrlo na tla. S pomočjo mimoidočih ga je šofer Alfred Dorni dvignil s tal in ga odpeljal v bolnico. Ponesrečeni je dobil manjše rane po nogah in bo v petih dneh okreval.

FIZKULTURA

Ponziana Lj. resno misli na uspeh

Vsi igralci so morali na treningu streljati na gol, kajti v tekmi z Metalcem so pokazali premalo odločnosti. Morda tudi Preselli v postavi?

Trener Ponziane se je spravil na resno delo ter je na zadnjem treningu prisilil igralce k resnemu treningu. Posebno napad je moral teči in iz vseh strani streljati na gol. To je pač zaradi neodločnosti našega moštva, ki v nedeljo v borbi z Metalcem ni znala izkoristiti vseh možnosti. Vendar, sodeč po treningu, bomo imeli v nedeljo možnost videti mnogo ostrih strelov na gol, ki bodo prisilili nasprotnikorega vratarja v skrajno obrambo ali pa v poraz. Tekma bo na stadionu pri Sv. Soboti ter se bo začela ob 15.30. V predigri se bosta srečali enajstorici Ponziane b in Rojana za prvenstvo Tržaškega ozemlja.

Ostre borbe za točke v košarki

Škedenj vodi, toda nevarnost je blizu...

Veliko se je že govorilo predvsem o sreči, škedenjske ekipe. Začela je dobro, prerastala celo Skoljet in Tomažiča in tako zasedla prvo mesto. Toda govoriti o sreči je pač žalivka za škedenjske atlete, ki so z izredno voljo in borbenostjo šli v borbo za točke in jih tudi dosegli. Jasno je, da so tega mesta Škedenj ne bo mogel obdržati in sicer zaradi prevelike bližine favoritov za prvo mesto Col ILVE in Tomažiča. V nedeljo se bo to gotovo pokazalo, kajti Škedenj se bo zopet srečal s Col ILVO in bo, kakor se je zgodilo že v prvem delu prvenstva, moral Škedenj brezpogojno izgubiti. Na vsak način prognoze govore o brezobzirnem in ostrem boju ekipe Cola. Skoljet, ki je sicer izredno borbena ekipa s precejšnjo tehniko, pa je ostala na četrtem mestu. In to nas presenenča. V začetku je pokazala svojo moč in postala je strah in trepet v tem prvenstvu. Toda kmalu se je ta zvezda skrila za drugimi, še močnejšimi. Tudi Tovarna strojev s svojim izrednim igralcem Mancinelijem je zasedla kaj slabo mesto na lestvici. Sicer ima 7 točk kakor Skoljet in vedno preži na ugodno priliko, da ji uide, vendar je Skoljet ne pusti. Sv. Alojz je kaj nesrečna ekipa. Do sedaj si je nabrala samo 4 točke in jasno je, da je že predaleč, da bi dohitela Tovarno strojev. Dve najbolj nesrečni ekipi pa sta tudi petorici Delavske športne zveze ES, ki ima samo 2 točki ter Arzenala, ki ima isto število točk kot v začetku prvenstva, to je nič.

Med ženskimi ekipami kraljuje Rinaldi. Toda ekipa Delavske športne zveze ES je trdno na drugem mestu, saj je za celih 6 točk pred ekipo Tomažiča in tako brez skrbi ji že dodelimo imenovano lavoriko. Čudno pa se nam zdi o igralkah Tomažiča. Saj so začele z lepim elanom. Kaj jih je tako uničilo? Nihče ne ve in tudi dekleta ne vedo dati odgovora.

Končno sledita še Barkovlje s 4 točkami in Ižola s 0 točkami. Kvalifikacijska lestvica je sledeča:

moške ekipe:							
Škedenj	8	7	0	1	203	187	14
Col ILVA	7	5	1	1	238	157	11
Tomažič	7	5	1	1	205	165	11
Skoljet	7	3	1	3	221	211	7
Tovarna str.	7	3	1	3	292	221	7
Sv. Alojz	4	2	0	2	89	88	4
DSZ ES	7	1	0	6	135	192	2
Arzenal	8	0	0	8	197	289	0
ženske ekipe:							
Rinaldi	6	6	0	0	148	14	12
DSZ ES	7	5	0	2	704	75	10
Tomažič	5	2	0	3	72	79	4
Barkovlje	6	2	0	4	57	83	4
Ižola	6	0	0	6	55	161	0

Vlak v Planico odpovedan

Zaradi tehničnih zaprek in negotovega vremena je vlak v Planico odpovedan. Denar naj se dvigne v ul. Macchiavelli 13-II.

KOLEDAR

Sobota 13. marca
Zinka
Sonce vzhaja ob 6.20, zahaja ob 18.08. Dolžina dneva 11.48. Luna vzhaja ob 7.35, zahaja ob 20.56.

Jutri 14. marca
Klemen, Truda

Spominski dnevi

1912 je umrl P. N. Lebedejev, znameniti ruski znanstvenik — fizik. Rodil se je 1866 leta.

PRESKRBA

Različne delitve. Danes 13. t. m. bodo v mestu in podeželju začeli deliti sledeča živila: 800 gr. masti za vse skupine na odrezek I. — maščobe; 250 gr testenin za skupino od 0 do 4 leta na odrezek «XIII»; 2 kg testenin za vse skupine na odrezek II. — testenine živilske nakaznice. Opozarjamo, da bo obrok sestavljen iz 45% dolge in 55% kratke testenine. Konec razdeljevanja 31. t. m. Cena v mestu: mast 80 lir, testenine (za otroke) 212 lir, testenine 53 lir za kg; v podeželju mast 83, testenine (za otroke) 214 ter navadne testenine 55 lir za kg.

Mast na dodatne nakaznice. Danes bodo delili v mestu in podeželju mast na odrezke olja in masla meseca marca. Konec razdeljevanja 31. t. m. Cena v mestu 80, v podeželju 82 lir za kg.

Izredna delitev koruznega zdroba na nakaznice AVISS. Danes bodo začeli deliti 1 kg koruznega zdroba na dodatne nakaznice AVISS in sicer na odrezek «46 d». Konec razdeljevanja 31. t. m. Cena v mestu 66, v podeželju 68 lir za kg.

Konec delitve zavojev AVISS. Danes se konča delitev zavojev AVISS za upokojence INPS kakor tudi na dodatne nakaznice upokojencev in nakaznic AVISS (brezplačno).

Nadaljuje se razdeljevanje zavojev za brezposelne in reveže na dodatne nakaznice.

Pregled živilskih nakaznic. Uveden je bil pregled živilskih nakaznic na domu. Pregledovalci morajo ob pregledu pokazati poleg osebne izkaznice tudi posebno potrdilo občinskega prehranjevalnega urada.

Opozarjamo, da je živilska nakaznica osebna in ne sme biti nikomur podarjena ter mora biti vrnjena takoj, ko lastnik zapusti Tržaško ozemlje in se ne namerava vrniti v teku enega meseca.

V primeru smrti lastnika mora biti živilska nakaznica takoj vrnjena omenjenemu uradu. Isto tako morajo biti vrnjene ostale dodatne in prednostne nakaznice, čim lastnik ne pripada več skupinam ki imajo pravico do teh.

Prestopniki bodo kaznovani z največ eno leto zapora ali 10.000 lir globe, če ne bo prestopek večji. Zaradi tega opozarjamo vse potrošnike, ki imajo neupravičeno kakšno živilsko nakaznico, da jo takoj vrnejo občinskemu prehranjevalnemu uradu v ul. Rettori 2, pritličje soba št. 196.

ENOTNI SINDIKATI

Zveza bančne stroke. Danes ob 18.30 seja glavnega odbora na sedežu.

USTANOVNI ZBOR ZVEZE NOVINARJEV bo v nedeljo 14. t. m. ob 11 v ul. Trento 2-II.

Referenti zveznih zadrug kakor tudi referenti zadrug tovarniških odborov so vabljeni v sredo 17. t. m. ob 19.30 na sedež v ul. Imbriani 5 zaradi važnih problemov.

Sindikat mešane stroke. Vsi člani te stroke so vabljeni na sedež v ul. Conti 11 v nedeljo 14. t. m. ob 9.

Brezposelni poki so vabljeni, da se v lastnem interesu javijo na sedežu v ul. Imbriani 5 v petek 12. in v soboto 13. t. m. ob 17 do 19 zaradi vpisovanja inšpekcijske nočne službe, ki se bo začela v noči med 14. in 15. t. m.

URADNE OBJAVE

UKAZ štev. 166

TRST, 12. — Do nadaljnjega ukaza je ukinjeno pobvezno plačevanje prispevkov s strani delodajalcev «Blagajni za podpore delavcem, vpoklicanim pod orožje».

Ta ukaz velja za prvo plačilno dobo po 20. decembru 1947.

UKAZ štev. 178

TRST, 12. — Ker je besedilo tega ukaza predolgo, da bi ga mogli objaviti v krajevnem tisku, vabimo vse zainteresirane, da naj si preskrbijo celotno besedilo.

UKAZ štev. 179

TRST, 12. — S tem ukazom je odobreno plačilo za dobo 180 dni izredne brezposelne podpore, ki jo predvideva ukaz štev. 392 za tiste brezposelne delavce, ki so bili odpuščeni zaradi ozdravljenja ali nadaljnjega zdravljenja v ambulatorijih po 30. septembru 1946 iz sanatorija, kjer so se zdravili za jetiko.

Plačila bodo izvrševali na podlagi predložitve prošnje zainteresirancev.

Ta ukaz stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu zavezniške vojaške uprave.

UKAZ štev. 184

TRST, 12. — Na dan, ko stopi v veljavo ta ukaz, se bodo odredbe ukaza štev. 170 o bolezenskem zavarovanju za vse druge kategorije delavcev razširile tudi za nameščence, ki so uslužbeni pri bančnih, zavarovalnih in davčnih uradih, kateri so zaradi vključitve zavoda «Cassa provinciale di malattia» v zavod «Istituto nazionale per l'assicurazione di malattia dei lavoratori» izbrali tako zvani «povračilni sistem» ali sistem «INALACAST».

Rojstva, smrti in poroke

Dne 12. marca 1948 se je rodilo 8 otrok, umrlo je 11 ljudi, porok pa je bilo 6.

UMRLI so: 69-letni Angel Bernardis, 85-letna Marija Zupan por. Humar, 49-letni Aquilino Paoluzzi, 22-letni Livio Campiuti, 52-letni Franc Verginella, 24-letni Bruno Farnetti, 44-letna Ana Deola por. Mazzer, 59-letna Ana Franco por. Muzzi, 46-letni Josip Mezzetti, 74-letna Marija Mezgec vd. Raunik.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Danes 13. marca ob 20: Goldoni-Rupel: «PRIMORSKE ZDRAHE». Gostovanje pri Sv. Ivanu (P. D. «Slavko Škamperle»).

Nedelja 14. marca ob 15 in 20: Ivan Cankar: «KRALJ NA BETAJNOVI». Gostovanje v Nabrežini. Predstava ob 15 je namenjena obiskovalcem iz okolice Nabrežine.

Ljubiteljem gledališča iz sredine mesta sporočamo, da Goldonijeve komedije «Primorske zdrahe», ki je pri vseh dosedanjih uprizoritvah dosegla velik uspeh, iz znanih vzrokov ne bodo mogli videti v središču mesta. Zato jim priporočamo obisk predstave pri Sv. Ivanu, ki bo v soboto dne 13. t. m. ob 20. Prodaja vstopnic za obiskovalce iz središča mesta bo v soboto od 10 do 13 v blagajni Kina ob morju.

GLEDALIŠČE VERDI

Danes zvečer ob 21 bo v Verdi drugi koncert pomladne simfonične sezone. Sodeluje tržaški filharmonični orkester pod vodstvom Hansa Mueneha. Na programu je Schubertova VII. Simfonija v do magiji, Mahlerjeva Kindertotenlieder in Dukasova «L'apprenti sorcier».

PROSVETNA DRUŠTVA

Sentjakobsko prosvetno društvo «Ivan Cankar» sporoča, da bo v nedeljo 14. t. m. ob 16.30 gostovanje pri prosvetnem društvu «Pečarna» v Zgornji Kolonji. Sodeluje moški pevski zbor pod vodstvom tov. Svetje ter dramska skupina z enodejanko «Snubač».

Okrajna prireditev pri Domu. V nedeljo 14. t. m. ob 17 bo v Valentičevi dvorani pri Domu okrajna prireditev, ki jo priredi društvo «Ivan Kralj».

Opozarjamo vsa društva okraja, da obveste vse svoje člane, da bi se je udeležili. Sodelujejo pevski zbori iz Boljunca in Doline ter okrajna godba. Vse sodelujoče ponovno opozarjamo, da se gotovo in točno udeleže prireditve.

Zlat prstan

je našla tov. N. N. v bližini nekega žinske postaje. Lastnik ga lahko dvigne v našem uredništvu.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Dijaško matico daruje V. Kren — Kačjun, sektor Kolonkovec 3000 lir in ne kakor objavljeno.

Za Rdači križ so darovali pogrebci pri pogrebu pok. Nerine Peter namesto cvetja na gr